

وضعیت رعایت پروتکل‌های بهداشتی در کشور

نانوایی‌ها در صدر اخطارهای کرونایی

گفت‌وگوی روزنامه سپید به مناسبت روز علوم آزمایشگاهی با چند تن از چهره‌های برجسته این حوزه

آزمایشگاهیان در چالش با کرونا و تورم

محمد صاحب‌الزمانی: واقعی نبودن تعرفه‌ها، ضرر به آزمایشگاه‌ها و جیب مردم است

حسن قجاوند: بسیاری از دغدغه‌های فعالان آزمایشگاه‌ها به گوش مسئولان نمی‌رسد

محمد مهدی فیض‌آبادی: برخی آزمایشگاه‌ها به دلیل مشکلات مالی با ظرفیت کامل کار نمی‌کنند

کمال‌الدین باقری: نبود دستگاه‌های نو به دلیل تحریم، آزمایشگاه‌ها را با مشکلات زیادی روبرو کرده است

صفحه ۱۴

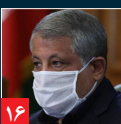
رئیس کل سازمان نظام پرستاری:

پرستاران بخش غیردولتی و مراقبت در منزل
واکسن کرونا دریافت می‌کنند

سپیداز دویست و هشتاد و هفتمین جلسه شورای شهر تهران گزارش می‌دهد

نگرانی از روند افزایشی
مرگ‌های کرونایی در پایتخت

افزایش موج ابتلا به کرونا در استان تهران

اختصاص کل ظرفیت بیمارستان‌ها
به بیماران کووید ۱۹

وضعیت نگران‌کننده کرونا
در ۲۰ استان

گفت‌وگویی روزنامه سپید به مناسبت روز علوم آزمایشگاهی با چند تن از چهره‌های برجسته این حوزه

آزمایشگاهیان در چالش با کرونا و تورم

■ امین جلالوند

امروز را به مناسبت گرامیداشت اسماعیل جرجانی، دانشمند شهیر ایرانی، روز علوم آزمایشگاهی نامگذاری کرده‌اند. این حکیم ایرانی حدود هزار سال پیش، بینگذار تحولی جدی در طب و علم آزمایشگاه در عصر خود شد. از سال ۱۳۸۲ تاکنون، روز ۳۰ فروردین به عنوان روز علوم آزمایشگاهیان شناخته می‌شود.

در طول ۱۴ ماه اخیر، فعالان علوم آزمایشگاهی نقش بسیار مهمی در شناسایی بیماران مبتلا به کرونا داشتند. هر بار با شدت گرفتن موج کرونا فشار کاری فعالان علوم آزمایشگاهی نیز بیشتر می‌شود. کارشناسان سلامت تاکید دارند که پیشگیری، تشخیص و درمان، سه ضلع اصلی مقابله با کروناست که مدیریت یک ضلع مهم از این مثلث مقابله با کرونا بر عهده جامعه علوم آزمایشگاهی است. علوم آزمایشگاهی شاخه‌ای از علوم پزشکی است که به آنالیز آزمایشگاهی خون و بافت‌های بدن انسان می‌پردازد. این کار با هدف تشخیص سریع بیماری و معرفی بیمار به پزشک برای پیگیری درمان و حفظ سلامتی جامعه انجام می‌شود. در واقع، متخصصان علوم آزمایشگاهی نقش مهمی در تشخیص بیماری‌ها دارند و دوشادوش پزشکان، پرستاران و سایر فعالان عرصه سلامت برای ارتقای سلامت جامعه گام برمی‌دارند.

دانش‌آموختگان دوره کارشناسی رشته علوم آزمایشگاهی بعد از فراغت از تحصیل می‌توانند در آزمایشگاه‌های بالینی، پزشکی قانونی، سازمان انتقال خون، مراکز بهداشتی و تشخیص طبی خصوصی، بیمارستان‌های دولتی و خصوصی، انستیتو‌ها و مراکز تحقیقاتی و آموزشی، کارخانه‌های تولید و سایر مواد آزمایشگاهی، شرکت‌های پخش فرآورده‌های بیولوژیک و آزمایشگاهی و همچنین در آزمایش‌های بالینی آزمایشگاه‌ها مشغول به کار شوند.

فعالان علوم آزمایشگاهی با آنالیز آزمایشگاهی خون، مایعات و بافت‌های بدن انسان، نقش ویژه‌ای در تشخیص بیماری‌ها دارند. فعالان رشته علوم آزمایشگاهی برای انجام آزمایش‌های گوناگون روی خون، مایعات و بافت‌های بدن جهت تشخیص بیماری‌ها از دستگاه‌های الکترونیکی و از روش‌های مختلف آزمایشگاهی مانند مطالعات میکروسکوپی، روش‌های تشخیص مولکولی، روش‌های مختلف تجزیه و بررسی شیمیایی و ایمنی‌شناسی و شناخت باکتری‌شناسی استفاده می‌کنند.

رشته علوم آزمایشگاهی در مقطع کارشناسی ارشد، گرایش‌های متفاوتی دارد. کارشناسی ارشد بیوشیمی بالینی، کارشناسی ارشد زیست‌فناوری پزشکی، کارشناسی ارشد ژنتیک انسانی، کارشناسی ارشد ایمنی‌شناسی پزشکی، کارشناسی ارشد خون‌شناسی آزمایشگاهی و بانک خون (هماتولوژی)، کارشناسی ارشد قارچ‌شناسی پزشکی، کارشناسی ارشد میکروبیولوژی

پزشکی، کارشناسی ارشد ویروس‌شناسی پزشکی و کارشناسی ارشد انگل‌شناسی پزشکی از جمله مهم‌ترین گرایش‌های رشته علوم آزمایشگاهی است. امکان ادامه تحصیل تا مقطع دکتری با گرایش‌های بیوشیمی، انگل‌شناسی، سم‌شناسی، داروشناسی، بیوشیمی، باکتری‌شناسی، ایمنی‌شناسی، باکتری‌شناسی، میکروبیولوژی و هماتولوژی وجود دارد. همچنین تحصیل در حوزه آزمایشگاه بالینی و آن‌تومیکال یا پاتولوژی کلینیکال و سرجیکال نیز به گونه‌ای است که افراد دانش‌آموخته در مقطع پزشکی عمومی در صورت موفقیت در آزمون دستیاری می‌توانند رشته پاتولوژی را انتخاب کنند.

یعنی پزشکی که هم به علوم پایه و هم به علوم بالینی مسلط هستند، طی یک آموزش چهار ساله

به طور نزدیک با بیماران مبتلا به کرونا در ارتباط هستند و نمونه‌گیری از بیمار را انجام می‌دهند. با این وجود شاهد هستیم که فعالان علوم آزمایشگاهی در اولویت و اکسیناسیون کرونا قرار ندارند، آن‌هم در حالی که مثل سایر کادر درمان به شدت در معرض ابتلا به کرونا قرار دارند. «قچاوند خاطر نشان می‌کند:

«یکی از عمده مشکلات فعالان علوم آزمایشگاهی، حضور نداشتن آنها در سازمان نظام پزشکی است. سازمان مستقل نظام آزمایشگاهیان هم نداریم و به همین دلیل، بسیاری از دغدغه‌ها و مشکلات فعالان آزمایشگاه‌ها به گوش مسئولان نمی‌رسد. این مساله را می‌توان یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های فعالان علوم آزمایشگاهی دانست.»

انجام سالانه ۳ میلیارد تست آزمایشگاهی در کشور

بر اساس آخرین آمارها، هر سال حدود سه میلیارد تست آزمایشگاهی در کشور انجام می‌شود. همچنین مراجعات آزمایشگاهی در سال حدود ۱۵۳ میلیون نفر است. به طور میانگین هر فرد ایرانی در سال، دو بار مراجعه به آزمایشگاه‌های تشخیص طبی دارد. محمد صاحب‌الزمانی، مدیرکل سابق آزمایشگاه‌های تشخیص طبی کشور در گفتگو با سپید به مشکلات جامعه آزمایشگاهیان اشاره می‌کند و یادآوری می‌کند: «سرانه سلامت در کشور ما حتی با سرانه سلامت در کشورهای همسایه قابل مقایسه نیست. در واقع، سرانه سلامت در کشور ما واقعی نیست. به همین دلیل، تعرفه‌های علوم آزمایشگاهی در کشور نیز واقعی نیست و نمی‌تواند پاسخگوی هزینه‌ها باشد.»

ادامه در صفحه ۱۵ >

دستیاری، آسیب‌شناسی بالینی و طب آزمایشگاهی را آموزش می‌بینند. بنابراین این افرادی که آموزش می‌بینند، هم در حوزه تشخیص، قوی هستند و هم در حوزه مشاوره درمان.

فعالان علوم آزمایشگاهی از دغدغه‌هایشان می‌گویند

فعالیت در حوزه علوم آزمایشگاه با چالش‌ها و موانع متعددی مواجه است. برخی از این چالش‌ها چندین دهه است که به صورت حل نشده باقی مانده است. حسن قچاوند، رئیس هیأت مدیره جامعه آزمایشگاهیان بالینی کشور در گفتگو با سپید به برخی از دغدغه‌های فعالان علوم آزمایشگاهی اشاره می‌کند و می‌گوید: «فعالان عرصه علوم آزمایشگاه با سختی کار زیادی مواجه هستند. طبق قانون، حریف آنها در زمره مشاغل سخت و زیان‌آور قرار دارد، اما متأسفانه این قانون را رعایت نمی‌کنند. نکته قابل تاسف اینجاست که فعالان علوم آزمایشگاهی در بخش خصوصی، کلاً مشمول این قانون نیستند، آن‌هم در حالی که بخش قابل توجهی از ارائه‌دهندگان خدمات علوم آزمایشگاهی در بخش خصوصی فعال هستند.»

او تاکید می‌کند: «یکی از عمده‌گره‌های فعال در دوران کرونا، فعالان علوم آزمایشگاهی هستند که نقش حیاتی در فرآیند مهار و کنترل کرونا دارند. خیلی از این افراد به کرونا مبتلا شدند و برخی از همکاران ما نیز در مسیر خدمت به مردم شهید شدند. بسیاری از فعالان علوم آزمایشگاهی، خطر ابتلا به کرونا را به جان خریدند و در مراکز بهداشتی، درمانی و تشخیصی حضور دارند. بسیاری از آنها

در طول ۱۴ ماه اخیر، فعالان علوم آزمایشگاهی نقش بسیار مهمی در شناسایی بیماران مبتلا به کرونا داشتند. هر بار با شدت گرفتن موج کرونا، فشار کاری فعالان علوم آزمایشگاهی نیز بیشتر می‌شود. کارشناسان سلامت تاکید دارند که پیشگیری، تشخیص و درمان، سه ضلع اصلی مقابله با کروناست که مدیریت یک ضلع مهم از این مثلث مقابله با کرونا بر عهده جامعه علوم آزمایشگاهی است

مشکلات مالی مانع از تحقق کامل این هدف خواهد شد. کیفیت آزمایشگاه به نیروی انسانی مجرب، با دقت و همچنین تجهیزات استاندارد و استفاده از مواد با کیفیت، ارتباط مستقیم دارد. از آنجا که همواره دانش تست‌های آزمایشگاهی متحول می‌شود، مواد آزمایشگاهی با کیفیت‌تر می‌آید، کیت‌های تشخیصی به طور مداوم عوض می‌شوند و تکنولوژی مدام در حال تغییر است، اگر دیر اقدام کنیم و همگام با دانش روز جهان حرکت نکنیم، مجبور می‌شویم همان علم کلاسیک آزمایشگاهی را حفظ کنیم و درجا بزنیم. حرکت و پیشرفت در علوم مرتبط با آزمایشگاه، مستلزم تأمین مالی آزمایشگاه است.»

رئیس انجمن میکروب شناسی ایران تصریح می‌کند: «خوشبختانه مراکز تحقیقاتی و همکاران بخش خصوصی در حوزه علوم مرتبط با آزمایشگاه تلاش کرده‌اند که از قافله علم روز جهان، عقب نمانند و در این مسیر حرکت کنند. البته تناوم این مسیر پیشرفت به ارتقای اوضاع اقتصادی آزمایشگاه‌ها مرتبط است.»

این متخصص میکروب شناسی در ادامه به مشکلات مالی آزمایشگاه‌ها اشاره می‌کند و می‌گوید: «به دلیل مشکلات مالی شاهد هستیم که برخی آزمایشگاه‌ها با ظرفیت کامل در حال کار نیستند. در برخی آزمایشگاه‌ها به دلیل مشکلات مالی، تعدیل نیرو داشته‌اند. برخی آزمایشگاه‌ها نیز نیمه وقت کار می‌کنند تا فقط چراغ آزمایشگاه، روشن بماند. اگر چرخ اقتصادی آزمایشگاه بچرخد و بیمار برای انجام تست‌های آزمایشگاهی با محدودیت مواجه شود، همین محدودیت به سلامت جامعه آسیب می‌زند.»

همچنین کمال الدین باقری، عضو هیات مدیره انجمن دکترای علوم آزمایشگاهی تشخیص طبی ایران هم درباره دغدغه‌های آزمایشگاه‌ها، تأکید کرد: «متأسفانه اکثریت دستگاه‌ها و مواد اولیه که ما استفاده می‌کنیم وارداتی است. تحریم‌ها باعث شده است که شرکت‌های وارد کننده و تولید کننده با مشکلات جدی روبرو شوند. از همان اول تحریم‌ها، وزارت بهداشت اعلام کرد به دستگاه‌ها و تجهیزات آزمایشگاهی ارز دولتی نمی‌دهند. این باعث شده دستگاه‌ها یا وجود نداشته باشند یا اگر هم هست، دست دوم و با قیمت بالا در اختیار آزمایشگاه‌ها قرار بگیرد. نبود تجهیزات و گران بودن آنها باعث تعطیلی خیلی از آزمایشگاه‌ها شده است. متأسفانه نبود دستگاه‌های نو، آزمایشگاه‌ها را با مشکلات زیادی روبرو کرده و خدمت‌رسانی به مردم هم با مشکل مواجه شده است. مثلاً برای انجام یک تست قند با کمبود کیت روبرو هستیم.»

این روزها فعالان بخش آزمایشگاه‌های تشخیصی شاید سخت‌ترین و شلوغ‌ترین روزهای دوران کاری شان را می‌گذرانند. با شیوع موج چهارم کرونا، بسیاری از آزمایشگاه‌های تشخیصی با تمام توان در حال فعالیت علمی و تشخیصی روی نمونه‌های این بیماری هستند. با همت جامعه آزمایشگاه‌ها، فراوانی تشخیص بیماری کرونا با شتاب زیادی در حال انجام است. با توجه به نقش حیاتی آنها در کنترل موج‌های متعدد کرونا در کشور، فعالان علوم آزمایشگاهی انتظار دارند که در موج چهارم کرونا از حمایت جدی‌تری برخوردار شوند و آزمایشگاه‌های آسیب دیده در دوران کرونا نیز مورد حمایت قرار بگیرد. ■

در تعیین تعرفه‌های خدمات علوم آزمایشگاهی، دیده نشده است.»
مدیرکل سابق اداره کل امور آزمایشگاه‌ها، خاطر نشان می‌کند: «بدون تشخیص بیماری، کنترل و درمان بیماری‌های واگیر و غیر واگیر دشوار خواهد بود، به طوری که در کشور ما ۷۰ درصد بیماری‌ها با تشخیص آزمایشگاهی، درمان یا کنترل می‌شود. بالغ بر سه هزار نوع تست در دنیا انجام می‌شود که تمامی این تست‌ها به جز تعداد انگشت‌شمار در کشور ما نیز در حال انجام است.»

وی با اعلام اینکه ۸۰ درصد مراجعان سرپایی به

ادامه از صفحه ۱۴

همچنین او تأکید می‌کند: «تعرفه جزء فنی برای همه گروه‌های ارائه دهنده خدمت شامل پزشکان، فعالان علوم آزمایشگاهی و مراکز رادیولوژی و پاراکلینیک‌ها باید یکسان در نظر گرفته شود، اما متأسفانه هم اکنون اینطور نیست. یعنی تعرفه جزء فنی گروه‌های پزشکی با تعرفه‌های جزء فنی آزمایشگاه‌ها، اختلاف فاحشی دارد. این موضوع، اصلاً منطقی، عادلانه و علمی نیست.»

دبیر سابق شورای عالی نظام پزشکی کشور، تأکید می‌کند: «تجهیزات و اقلام مصرفی در آزمایشگاه‌ها بسیار گران است. باید در نظر داشت که اکثر مواد اولیه کیت‌های تشخیصی از خارج کشور تأمین می‌شود که بسیار گران قیمت است. هر بار نیز با نوسان نرخ ارز، دوباره هزینه تهیه این مواد اولیه، افزایش پیدا می‌کند. البته قول دادند که تعرفه‌های جزء فنی برای همه گروه‌های پزشکی و پاراکلینیک‌ها به صورت یکسانی به هم نزدیک شود، اما سوال اینجاست که مگر آزمایشگاهی تواند افزایش چندبرابری هزینه‌هایش را به صورت یکسانی مدیریت کند؟ در مورد تعرفه جزء حرفه‌ای نیز چنین تبعیضی وجود دارد. باید در نظر داشت که تورم آشکاری که بانک مرکزی اعلام می‌کند، حدود ۴۰ درصد است، اما تورم پنهان کشور، بالای ۶۰ درصد است. این مسائل

با همت جامعه آزمایشگاهیان کشور، فرآیند تشخیص بیماری کرونا با شتاب زیادی در حال انجام است. با توجه به نقش حیاتی آنها در کنترل موج‌های متعدد کرونا در کشور، فعالان علوم آزمایشگاهی انتظار دارند که در موج چهارم کرونا از حمایت جدی‌تری برخوردار شوند و آزمایشگاه‌های آسیب دیده در دوران کرونا نیز مورد حمایت قرار بگیرد

ارائه خدمات در نظام سلامت دارند.

محمد مهدی فیض آبادی، رئیس انجمن میکروب شناسی ایران هم در گفتگو با سید با اشاره به اهمیت حضور فعالان عرصه علوم آزمایشگاهی در نظام سلامت، یادآور می‌شود: «آزمایشگاه به عنوان یک عضو بسیار مهم در فرآیند تشخیص بیماری، باید مورد حمایت مسئولان قرار بگیرد، زیرا هرگونه کاهش کیفیت خدمات آزمایشگاه‌ها، تأثیر جدی در بخش تشخیص و درمان بر جای خواهد گذاشت. بسیاری از پزشکان از خدمات آزمایشگاه‌ها بهره‌مندی برند و ضروری است که کمک شود تا کیفیت آزمایشگاه‌ها حفظ شود. این کیفیت هم به تأمین تجهیزات ضروری آزمایشگاه‌ها، تأمین هزینه‌های نگهداری و تعمیر دستگاه‌ها و همچنین تأمین اعتبار برای بروز رسانی دستگاه‌ها مرتبط است. اینها هزینه‌هایی است که دیده نمی‌شود، ولی بسیاری از آزمایشگاه‌ها برای تأمین این هزینه‌ها با مشقت مواجه هستند.»

او ادامه می‌دهد: «مجموع شرایط باعث می‌شود که گاهی برخی آزمایشگاه‌های کوچک‌تر، تست‌های آزمایشگاهی را به آزمایشگاه‌های بزرگ‌تر ارجاع دهند. در نتیجه، حجم کار آزمایشگاه‌های بزرگ بالا می‌رود و احتمال دارد که سرعت پاسخگویی به بیماران هم کاهش پیدا کند. بیمار انتظار دارد که تست آزمایشگاهی کاملاً با سرعت و با دقت استاندارد به دست پزشکان برسد، اما گاهی

صاحب‌الزمانی: تعرفه جزء

فنی برای همه گروه‌های ارائه

دهنده خدمت شامل پزشکان،

فعالان علوم آزمایشگاهی و

مراکز رادیولوژی و پاراکلینیک‌ها

باید یکسان در نظر گرفته شود،

اما متأسفانه هم اکنون اینطور

نیست. یعنی تعرفه جزء فنی

گروه‌های پزشکی با تعرفه‌های

جزء فنی آزمایشگاه‌ها، اختلاف

فاحشی دارد. این موضوع، اصلاً

منطقی، عادلانه و علمی نیست

آزمایشگاه‌های خصوصی مراجعه می‌کنند، یادآور می‌شود: «متأسفانه تعرفه در کشور ما واقعی نیست، چون سرانه سلامت شهروندی واقعی نیست. سرانه سلامت در هر کشور متناسب با وضعیت سبب‌خانوار تعیین می‌شود، اما در کشور ما سرانه سلامت را واقعی نمی‌بینند. اگر سرانه سلامت واقعی شود، تعرفه‌ها هم واقعی خواهند شد. این واقعی نبودن تعرفه‌ها، ضرر به آزمایشگاه‌ها و جیب مردم است.»

نقش حیاتی فعالان علوم آزمایشگاهی در نظام سلامت

فعالان عرصه علوم آزمایشگاهی در گرایش‌های مختلف، نقش مهمی در ارتقای کیفی سطح

قانون: فعالان عرصه علوم

آزمایشگاه با سختی کار زیادی

مواجه هستند. طبق قانون، حرفه

آنها در زمره مشاغل سخت و زیان

آور قرار دارد، اما متأسفانه این

قانون را رعایت نمی‌کنند. نکته

قابل تأسف اینجاست که فعالان

علوم آزمایشگاهی در بخش

خصوصی، کلاً مشمول این قانون

نیستند، آن هم در حالی که بخش

قابل توجهی از ارائه‌دهندگان

خدمات علوم آزمایشگاهی در

بخش خصوصی فعال هستند